

gen was er nog

in Edinburg als den naam van eg. En deze Rans nationaliteiten; was niet onder.

r noodig te hebbenheidendom en landen, en ook leid der Protestlag een eisch beschouwd. e vrede was ge worden waren nieuwe wereld. Edinburg leefde ig voort!

lat van een herake kon zijn. De randerd. En toen vergadering van basis. Bij de landen en de undigen worden de zending nauw vooraanstaande noodig.

n Edinburg met rden; men kwam maar dit werd ker een democome. De Protestven!

alles veranderde vergaderplaats.

en van uit het n geschoven. De het blanke ra broken. Maar het het Westen aanferentie niet een den middenweg moeten, in Jeru-

ze „Meeting“ van den Paaschd een „succes“.

i. nog eenige magadering, bijeen de samenkomsten thfield in Noord-35, waarover wij en bij de behandlingsproblemen. ing viel het bejke „meeting“ te s zeggen, dat een et dan ook weer werd geacht.

van drie jaren. zoolang vooral rvaring heeft we gen zeer veel tij n“ zijn geworden. veld met grooten veel moet worden at men een goed ending geworden behoef.

an ooit de arbeid

heeft. Doch het plaatsvervangend uld; nog in vs 11 die géén anderen ongerechtigheden e krankheden op re heeft op hem fen, ons aller onoor die twee He teekenen kunnen. t toch zonder aan-

ng ons ook uit de en zondebok. Lev. e handen op het en, en zal daarop enen Israëls, en al zonden belijden. oks leggen, en hij s, die voorhanden lzo zal die bok den in een afge hij zal dien bok wordt daarbij dus r op zich uit de naar de woestijn. zonde geen terug-

eden, die in Jex 53 a werden vertaald. de zonde weg den plaai op het bonden, met het s Heeren, opdat tigheid, die in be gepleegd is. De

der gemeente; als de gemeente niet meeleeft en bliddend achter den arbeid staat, moet de zending mislukken. Maar om mee te kunnen leven en mee te kunnen bidden, is het noodig de omstandigheden en de moeilijkheden te kennen. Zoo wil men dan ook in deze twee, drie jaren, kerken en corporaties voorbereiden op de conferentie, die ongetwijfeld van zeer groote, zoo niet beslissende betekenis zal worden.

Het schijnt, dat men niet gemakkelijk tot het besluit gekomen is, om in 1938 een „meeting“ te houden. Een zekere mr Yoshida, een Japanner, werd onder de overwegingen zelfs wat ongeduldig; hij kon de aarzeling niet begrijpen; de oecumenische Christenheid eischte eenvoudig zoo'n bijeenkomst, en het zou goed zijn, meteen maar te besluiten om de 10 jaar zoo'n vergadering te houden. (Int. Rev. of Miss. Jan. 1936.)

Nu, meneer Yoshida kreeg zijn zin; men durfde het niet laten. Ieder land zal zijn eigen kosten moeten dragen, en slechts in zeer bijzondere gevallen kan financiële hulp worden geboden. Er zal wel een zucht van verlichting zijn geslaakt toen men zoover was!

Maar nu verder! Hoe moet de vergadering worden ingericht, zijn samengesteld?

Hoe de financiële nood óók in Amerika nijpt, blijkt wel uit de mededeelingen van Prof. Schlunk in het „Neue Allg. Miss. Zeitschrift“ van Jan. '36. Men zocht toch naar de mogelijkheid, om een heel kleinen kring van deskundigen te verzamelen; dat was het goedkoopste! Vruchten zou zulk een kleine conferentie ook kunnen dragen, want het resultaat zou ongetwijfeld zijn een dik, geleerd en leiding gevend boek!

Maar is een boek genoeg?

Ligt de betekenis van een conferentie juist niet mee in het ontmoeten van en spreken met elkaar? Hoe wordt men zelf bezielt, en hoe kan God zulk een vergadering zegenen met de rijke vruchten van saamhoorigheid.

Echter, niet daarom allereerst koos men voor een groote vergadering.

De vraag toch was, naar welken maatstaf de leden van een kleine conferentie moesten worden aangewezen. Wie zou zich bevoegd achten een keuze te doen zonder ten slotte geheel willekeurig te werk te gaan! En zouden deze mannen dan eenige volmacht hebben om te spreken en te handelen? Waaraan zouden zij deze ontleenen?

Neen, men moest uitgaan van den I.Z.R. zelf. Deze toch heeft geen confessioneelen grondslag; hij gaat niet uit van bepaalde kerken. Zijn eigenaardigheid is, gelijk wij reeds opmerkten, dat hij slechts aan geografische gegevens is gebonden. En zoo lag het voor de hand, dat ook de bijgevoegde leden naar dit beginsel moesten worden gezocht.

Natuurlijk werd het noodig geacht, ook weer deskundigen te zoeken voor de hulpdiensten der zending om van advies te dienen. En dan zou aan de jonge kerken een voorsprong worden gegeven.

In Jeruzalem bestond een derde gedeelte der „meeting“ uit afgevaardigden dezer Inlandsche kerken. Nu moeten zij de meerderheid hebben! Hoe wijst dit ééne feit reeds op de groote verandering in de zendingswereld, welke nog steeds doorgaat.

Om een voorbeeld te noemen: China moet 50 Chinezen benoemen en slechts 10 zendelingen. Voor geheel Azië zal de verhouding zijn van 168 Inlanders tegenover 44 zendelingen!

Statenvertaling heeft dan Exod. 28 vs 38 wel het woord dragen, doch haar kantteekening, dat is: dragende wegnemen, verdient ver de voorkeur. De bedoeling van den tekst is toch niet, dat Aäron die ongerechtigheid, die in den cultus licht voortvalt, op zich neemt; in de plaats van de bedrivers ervan zich stelt; en dan op een of andere manier er verwijdering van bewerkt, maar dat de hooge priester de voorhoofdsplaat dragen zal, om de, de zonden bedekkende (vgl. Heidelb. Cat. v. 36; en met Zijn onschuld en volkomen heiligheden mijn zonde... voor Gods aangezicht bedekt) werking, die van deze plaat uitgaat. Zoo neemt hij door haar te dragen, de zonde weg.

De kantteekenaars der Statenvertaling hebben verwantschap tusschen deze plaats en Lev. 10 vs 17 ontdekt. Ze verwijzen daar bij hun vertaling: dragen naar Exodus 28 vs 38. Mozes vraagt, volgens deelen tekst, aan Eleazar en Ithamar, die een zondoffer in zijn geheel hebben verbrand, zonder ervan te eten: „Waarom hebt ge dat zondoffer niet gegeten in de heilige plaats? Want het is zeer heilig, en God heeft het u gegeven, om de zonde der gemeente weg te nemen, om over die verzoening te doen voor het aangezicht van den Heere.“ We merken daar, dat de ambtelijke functie van de priesters van het eten van het offervleesch, diende als waarneembaar teken, dat het offer door God aangenomen is. De offeraar moest daarvan zien, dat de priester zijn taak volbracht had, en dat de zonde door zijn offer was weggenomen. Denken we nog even terug aan de vier besproken plaatsen, dan ontdekken we, dat het verschil tusschen dragen en wegnemen daar niet zoo heel groot was. De kantteekeningen wisten het ook al. Het verschil wordt ons eerst bewust, indien wij

En tevens werd ook besloten, dat bij de afvaardiging de voorkeur aan het jongere geslacht zou worden gegeven. Voorwaar ook een teken des tijds. Dat de vrouwen niet vergeten mogen worden, spreekt vanzelf.

Op twee punten willen wij ten slotte nog de aandacht vestigen: de plaats van bijeenkomst, en de onderwerpen, waarover gehandeld moet worden.

(Slot volgt.)

J. D. W.

HET BOEK VAN DE WEEK

Reformatische polemiek.

Doleantie-stemmen, bijeengebracht door Dr. J. C. Rullmann. — Uitgave van J. H. Kok N.V. te Kampen, 1936.

III. (Slot.)

Groens zware levenskruis — we zagen het in ons vorige artikel — was de voortdurende tegenwerking van zijn „broeders“. Daarover klinkt telkens weer zijn droevige klacht.

Voor al ook moet de methode, die de „vrienden“ daarbij volgden, hem diep hebben gewond. Groen noemt die de methode der „halve publiciteit“. Hij bedoelt er mee, dat zijn vrienden hem altijd bestookten, op alle mogelijke manieren prikten en tegenwerkten en zijn streven verdacht maakten, maar toch nooit Groens naam noemden, nooit met open vizier tegen hem optraden. En als Groen op hun bezwaren toch weer inging en de dingen recht zette, dan werd hij doodgewogen. Groen heeft geleden onder deze minderwaardige strijdwijze. „Voor halve publiciteit ben ik beducht. Volkomen publiciteit begeer ik. De geschiedenis van het gezelschap Ernst en Vrede“ (die thans naar het schijnt, in de Protestantische Bijdragen voortgezet wordt) heeft mij de kracht geleerd eener onafgebroken en nooit op antikritiek acht gevende kritiek.

Onder schijnbaren vrede is zij de meest te duchten polemiek. Omdat, in het niet handgemeen raken, de aanvaller u telkens ontglipt.“²⁾

Dr. Kuyper, die in meer dan één opzicht Groens opvolger is geworden, heeft ook diens polemischen arbeid overgenomen en voortgezet. Uitdrukkelijk verklaart Groen³⁾, dat hij en Kuyper ook hierin één zijn, dat naar beider overtuiging principiële polemiek gebiedende noodzaak is. Ook de moeilijke polemiek met de „broeders“ heeft Kuyper voortgezet. De nood was hem opgelegd. En hij heeft die gevoerd met nog grooter scherpheid en genialiteit dan zijn voorganger. Dieper nog dan Groen zag hij den fatalen achtergrond en de funeste gevolgen van al dat irenisch gedoe. Hij was er

1) „Ernst en Vrede“, de naam van een predikantengezelschap en van een door dat gezelschap uitgegeven tijdschrift. Beide waren een verzet tegen de Gereformeerden, die men de „Nachtschool“ noemde, welke moest worden „afgetrapt“. Leiders waren o.a. Beets, Heldring, Chantepie. Het blad (opgericht 1853) was vooral gericht tegen het „tergend, tartend, verbitterd en verbitterend geschrift“ van Groen in zijn „Nederlander“. Zie verder Rullmann, Kerkherstel, pag. 70 v.v.

2) Ned. Ged. I, 269.

3) Ned. Ged. I, 213.

vragen naar het middel, dat wordt te baat genomen om de zonde en schuld weg te krijgen. Bij het dragen der zonde is dit dragen zelf, het plaatsvervangend boeten van ander zonde, het dragen van de straf, het middel der verzoening. Het wegnemen geschiedt niet door plaatsbekleedend boeten, maar vindt plaats door het bedekken der ongerechtigheid achter de heilige voorhoofdsplaat van Aäron, of door het offer, dat als compleet gebracht, gesteld wordt voor de aandacht van den offeraar die de priesters van het vleesch ziet eten.

Met deze uit het O. T. opgedane kennis keeren we nu terug naar Joh. 1 vs 29. En vragen daar ook naar het middel, waardoor de zonde weggegaan wordt.

We hooren dan Johannes spreken van het lam Gods. Daarbij herinneren we ons Jesaja 53. Daar draagt de Knecht des Heeren zijn lijden als een lam, dat ter slachting wordt geleid zonder zich te verzetten. Heel Jesaja 53 komt ons voor den geest. Met de herinnering aan die profetie bindt de Dooper de harten van zijn discipelen aan Jezus van Nazareth. Het wordt hun openbaar, dat van Gods woorden geen op de aarde valt. Zie, daar is Hij, die komen zou. Die veler zonden DRAGEN zal.

Daarmee begint Johannes zijn prediking der bekeering en zijn doop tot vergeving der zonden een ondergrond te geven. Nu hij het geloof in de vergeving der zonden heeft gewekt, moet hij ook spreken van het lijden voor de zonde.

Doch hij zegt meer nog, dan in een herinnering aan den lijdenden Knecht des Heeren ligt, als hij Christus aanwijst als het lam Gods. Ook het

rotsvast van overtuigd — de ervaring bevestigde het bovendien jaar op jaar —, dat de irenischen de gevaarlijkste tegenstanders waren van iedere ware reformatie en door hun lauwheid en laodiceïsme kerk en staat aan de machten der duisternis overlieten.

• • •

Merkwaardig is het om na te gaan, hoe Kuyper geleidelijk aan al scherper tegenover de orthodoxe „broeders“ en irenische „vrienden“ is komen te staan⁴⁾. Hij heeft een botsing nooit begeerd, maar de onverbiddelijke logica van een alles beheerschend beginsel, waaraan hij trouw bleef, heeft hem voortgedreven, en zoo is de oorlog ontketend en al feller aangewakkerd tot het ten slotte tot een breuk kwam, bijna op elk terrein.

Als student was Kuyper modern, van Groen had hij nooit wat gelezen. In Beesd, zijn eerste gemeente, raakte hij los van het modernisme, maar bleef nog enkele jaren sterk onder ethischen invloed. Maar 't was slechts een doorgangsfase. Kuyper was op weg om Gereformeerd te worden. En naarmate hij dat meer wordt en dienovereenkomstig handelt, rijzen de conflicten. De een na den ander der irenische leiders keert zich dan van hem af.

Niet vóór 1868 is Kuyper in persoonlijk contact gekomen met de orthodoxe en irenische leiders in den lande. Met open armen werd hij ontvangen. Buiten alle afmeting, zoo schrijft Kuyper later, was zelfs de consideratie waarmee men aanvankelijk den homo novus (den nieuwelings) in dien kring van toongevers tegentrad. Chantepie de la Saussaye had Kuypers eerste kerkelijke brochure met veel lof aangekondigd. Hij liet Kuyper zelfs voor zich optreden en bewees hem gulle gastvrijheid. Door Beets werd hij naar Utrecht gehaald. Van Toorenenbergen kwam hem op de vriendelijkste wijze tegemoet. Bronsveld had wel kritiek op zijn intree-predicatie, maar was hem toch zeer genegen.

Zoo argeloos in die orthodoxe kringen verkeerd, hoorde Kuyper veel, dat hem verwonderde. Van de goede, eenvoudige Gereformeerden, die hij in de Betuwe had leeren waardeeren, werd altijd kwaad gesproken. 't Waren menschen der „nachtschool“, „wijsneuzen“, „stijfkoppen“, „ultra's“. Over de Modernen en Groningers werd nog wel eens wat goeds verteld. Maar van die gereformeerden moest men niets hebben, als men over hen sprak, mengde zich in de stem altijd iets bitter.

Voor al trof Kuyper de afkeer, dien deze menschen koesterden voor Groen en zijn partij. Groen, dien hij nog nimmer had ontmoet, maar over wien hij juist onder het volk met zoo grooten eerbied had hooren spreken.

Toen het duidelijk werd dat Kuyper, geheel zelfstandig, al meer den kant uit ging van Groen en de zijnen, begon de verwijdering te komen. Chantepie voegde hem toe: Gij bederft alles voor ons, want de partij van Groen was er zoo goed als onder, maar door uw schrijven ontvangt ze weer levenskracht.

Op een predikantenvergadering in 1868 maakt van Toorenenbergen Kuyper tot het mikpunt van zijn lang niet malsche kritiek. En hij schreef in hetzelfde jaar aan Groen: „Kuyper voert een

4) Meermalen gaf Kuyper een boeiende schets van zijn opnemings in en verwerping door de toonaangevende orthodoxie. Zie: „Confidentie“, p. 43 v.; „Revisie der Revisie-legende“, p. 25 v.; „Bedeeld noch gezegd“, p. 25 v.

lam van Paschen roept hij ons in den zin. Hij spreekt dus niet enkel van dragen der zonde en schuld. Niet slechts van lijden van den Messias. Als hij aan het Pascha herinnert, en als de Schrift ons dan later in de positieve keuze door Christus van zijn sterf dag (Matth. 26 vs 1—5) en op andere plaatsen zoo zeker als wat, in ons denken over het sterven van Christus naar dat lam van Exod. 12 wijst, dan hooren we hem ook spreken van het sterven van den Christus. Het sterven, waardoor Hij de zonde heeft WEGGENOMEN.

Het Paaschlam draagt de zonde niet. Dat doet geen enkel dier in het oude Testament, behalve dan de zondebok, die niet geofferd wordt. Het offer in het O. T. brengt geen verzoening aan, doordat het offerdier in plaats des zondaars de schuld draagt, en dragend boet, maar doordat het, vooral in zijn bloed, zijn leven geeft. Doordat de offeraar dat leven en dat bloed aan God geeft, als dekking voor den zondigen mensch. De verzoening heeft haar hoogtepunt niet, als het dier ten offer wordt geleid; zelfs niet als het gedood wordt; maar als het bloed gesprengd wordt op het altaar (vgl. Lev. 17 vs 11).

Als Christus, dragende de zonde der wereld, Zijn bloed gaat geven, dán werkt Hij een volkomen verlossing.

Johannes heeft nog van meer gesproken, dan van de via dolorosa, en van Golgotha. Hij heeft gesproken van den Hoogepriester onzer belijdenis, die inging in een heilighdom, niet met handen gemaakt, opdat Hij met Zijn eigen bloed God verzoenen zou, en staan voor den troon in den hemel, als het Lam, dat geslacht is.

W.

R. S.